

Handläggare:
Ingrid Broman, 08-508 29 786

Till
Finansroteln

Remissen om Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Svar på remiss från Finansroteln (dnr: 159-1936/2016).

Sammanfattning

Stockholms stad har inrättat en kommission för ett socialt hållbart Stockholm och beslutat om en strategi för genomförande av åtgärder framlagda av kommissionen. Genomförandestrategin bygger på integrering av åtgärder i ordinarie budgetprocess. Samordningen med andra processer betonas i strategin. Ärendet utgör en lägesrapport från kommissionens arbete och redogör för de fyra delrapporter som kommissionen utarbetat under våren 2016. De behandlar hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling.

I enlighet med genomförandestrategin föreslår stadsledningskontoret att rapporternas analyser och förslag till åtgärder prövas av kommunstyrelsen i upprättandet av budget 2018. Prövningen av åtgärder i budgetprocessen förutsätter att berörda nämnder och bolag redovisar hur de ser på sina verksamhetsområden i förhållande till den analys och beskrivning som redovisas i rapporterna, samt på förutsättningarna att genomföra de åtgärder som kommissionen lägger fram. Bolagens synpunkter på åtgärdsförslagen redovisas under rubriken Underremiss.

Ärendet

Stockholms stad har inrättat en kommission för ett socialt hållbart Stockholm i enlighet med beslut i stadens budget för 2015. I juni 2016 beslutade kommunfullmäktige om en strategi för genomförande av åtgärder framlagda av kommissionen. Genomförandestrategin bygger på integrering av åtgärder i ordinarie budgetprocess och på förstärkt finansiering via stadens sociala investeringsfond. Samordningen med andra processer betonas i strategin.

Detta ärende utgör en lägesrapport från kommissionens arbete och redogör för de fyra delrapporter som kommissionen utarbetat under våren 2016.

Rapporterna

Dold potential - Hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden

Unga stockholmare har generellt inga större svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Däremot finns det inom gruppen unga en variation. Särskilt unga med funktionsnedsättning, unga utrikes födda och unga som inte har fullföljt gymnasiet har en svag ställning på arbetsmarknaden och utvecklingen är oroande. Slutsatsen i rapporten är att insatserna i högre grad måste riktas och anpassas till just unga med funktionsnedsättning och unga utrikes födda, främst nyanlända, för att den negativa utvecklingen ska kunna brytas. Stadens nämnder och bolagsstyrelser är stora arbetsgivare som upphandlar varor och tjänster till ett värde av 20 miljarder kronor årligen vilket ger staden stora möjligheter att främja sysselsättning hos grupper som står långt från arbetsmarknaden. Riktade sysselsättningskrav i upphandling föreslås, liksom att staden utvecklar arbetet med arbetsdifferentiering, bl.a. genom permanenta lösningar för personer med långsiktigt nedsatt arbetsförmåga. Vidare förordar kommissionen att kompetensbaserad rekrytering främjas för att motverka diskriminering.

Medborgare med mandat - Dialog och delaktighet i Stockholms stad

Inflytandet är ojämnt fördelat över staden. Välutbildade personer från socioekonomiskt starka områden deltar i större utsträckning i allmänna val, politiska partier samt i det civila samhället och får därmed också ett större inflytande över politiken än mindre resursstarka personer. Många dialoger som har genomförts i staden riktar sig till väldigt breda målgrupper. Det är viktigt att analysera vilka grupper som särskilt bör prioriteras i dialogen. Tillgång på tillgängliga mötesplatser och samlingslokaler i socioekonomiskt utsatta områden är också en förutsättning för att stärka det lokala engagemanget. För att uppnå ett mer jämlikt deltagande under själva dialogprocessen bör institutionella arrangemang som former för rekrytering av deltagande, val av plats, utformning av lokal och samtalsmetod noga övervägas, konstaterar hållbarhetskommisionen. Kommissionen förordar att en digital dialogportal utvecklas som systematiserar och tillgängliggör information om genomförda och kommande dialoger och den kunskap som dessa har ackumulerat. Det skulle ge större lokal kunskap, bättre samordning och minska risken för dialogtrötthet bland medborgare.

Staden där vi möts - Arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Att ta hand om och utveckla Stockholms olika gemensamma stadsrum är avgörande för att uppnå målet om en socialt sammanhållen stad. Befintliga torg, gator, parker, kajer och stränder, lek- och idrottsplatser behöver utvecklas på ett bra sätt i hela staden. På vissa platser utgör dock de offentliga rummen snarare en sorts oönskad mellanzon som riskerar att skilja stadsdelar och människor från varandra. Men trots att Stockholm är en välplanerad stad finns det brister i skötsel och utveckling av offentliga platser. I de socioekonomiskt svagare områdena i staden är omsorgen om de gemensamma stadsrummen särskilt viktig, inte minst med tanke på att där ofta finns många barn och unga och trångboddhet. Roller och ansvar hos olika aktörer i den lokala platsutvecklingen behöver samtidigt identifieras och nya innovativa samverkansmetoder prövas. Enprocentsregeln behöver användas så att satsningarna på konst blir mer rättvist fördelade i staden och användningen av tillfällig arkitektur och konst på ett sätt som bidrar till ökad kulturnärvaro i det offentliga rummet kan öka.

Den lärande skolan

Skolresultaten i Stockholms stad ligger överlag väl i nivå med övriga landet. Samtidigt ökar skillnaderna inom staden mellan olika skolors resultat. Statistiskt sett har vissa grupper sämre förutsättningar att klara skolgången: elever med lågutbildade föräldrar och sent immigrerade barn och ungdomar samt elever boende i socioekonomiskt ogynnsamma områden. Det gör att insatserna för att kompensera för skilda förutsättningar för skolgång blir än viktigare. Kommissionens åtgärder rör främst utbildningsnämnden.

Åtgärder ska prövas i budgetprocessen

I enlighet med genomförandestrategin föreslår stadsledningskontoret att rapporternas analyser och förslag till åtgärder prövas av kommunstyrelsen i upprättandet av budget 2018. Prövningen av åtgärder i budgetprocessen förutsätter att berörda nämnder och bolagsstyrelser redovisar hur de ser på sina verksamhetsområden i förhållande till den analys och beskrivning som redovisas i rapporterna, samt på förutsättningarna att genomföra de åtgärder som kommissionen lägger fram.

Finansroteln har remitterat ”Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommissionens arbete” till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till samtliga dotterbolag. Svenska Bostäder, Stockholms Hamn, S:t Erik Markutveckling, Bostadsförmedlingen, S:t Erik Livförsäkring och S:t Erik Försäkring har valt att inte svara på remissen. SGA Fastigheter har ingenting att anföra/tillägga. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Underremiss

I ärendet finns en uppmaning om att samtliga bolag ska redovisa sina förutsättningar för genomförande av vissa av de föreslagna åtgärderna. Synpunkter på hela rapporter ska också lämnas av utpekade bolag som berörs eller har ett ansvar för genomförandet. Då bolagskoncernen fått remissen i ett sent skede har vissa bolag inte haft möjlighet att besvara remissen. Med längre svarstid hade analyserna kunnat utvecklas ytterligare, vilket bör beaktas i såväl den fortsatta beredningen av ärendet som i det faktiska utvecklingsarbetet inom kommissionen.

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Bolaget har positiv erfarenhet av sådan åtgärd genom bevakningsuppdraget i Järva och arbetar med att utveckla de sociala kraven i lämpliga upphandlingar. Så länge de sociala kraven balanseras mot bolagets konkurrenssituation finns det goda förutsättningar för genomförande av sådan åtgärd.

A2.3.2 Åtgärd: Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering

Bolaget bidrar redan idag till att skapa nya arbetstillfällen av specifika arbetsmoment som riktas mot särskilda grupper genom bl.a. kommunala anställningar för att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och till unga mellan 16-29 år som inte har

försörjningsstöd. Goda förutsättningar och förmåga finns för genomförande av åtgärden.

A2.3.3 Åtgärd: *Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad*

Bolaget har utbildat samtliga rekryterande chefer i kompetensbaserad rekrytering som tillämpas vid samtliga rekryteringar. Bolaget har en jämställdhets- och mångfaldpolicy baserad på regelverk och stadens styrdokument i syfte att motverka diskriminering av alla slag, och att främja jämställdhet, jämlikhet, mångfald och integration.

Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad

Bolaget arbetar kontinuerligt med ett ökat boinflytande och utveckling av dialog och delaktighet med hyresgästerna genom att driva och delta vid bomöten, medborgarforum, aktiviteter, informationsmöten, dialoger, medborgarbudget. Under 2017 ligger fokus på att etablera ett arbetssätt för moderniserad och effektiv hyresgästdialog som stärker inflytande och kvalitetsutveckling inom såväl förvaltning som fastighetsutveckling.

Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Bolaget arbetar aktivt med detta och har bland annat genomfört utvecklingsplaner som Rinkebystråket, Rinkeby Folkets Hus, "Bästa platsen" – Fokus Rågsved, Tyngdpunkt Farsta samt en rad trygghetsaktiviteter som Nattvandringar, Medborgarvärdar/ Ungdomsvärdar, Farsta Ungdomsråd, Insatser mot våld i nära relationer, Fastighetsägarsamarbeten, Trygghet i Rågsved, Trygg i Tensta samt Trygghetsvandringar/möten. Inom konst och kultur har bolaget genomfört Gobos/Ljusprojektioner i Rinkeby, utsmyckning av miljöstugor, muralmålningar, musikfestival i Rinkeby, sommarfest i Rågsved samt stadsodlingar. Möjligheterna för genomförande av föreslagna åtgärden ses därför som goda (*bilaga 1*).

AB Stockholmsshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

A2.3.1 - Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper. Genomförande av åtgärden är möjlig. Bolaget arbetar idag med utvecklande av sociala krav i upphandlingar. Utmaningarna i detta är att balansera kraven för att få konkurrenskraftiga anbud i en nu kraftigt överhettad marknad.

A2.3.2 - Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering.

Bolagets genomförandeförmåga är god och arbetar aktivt med anställande av bland annat ungdomar.

A2.3.3 - Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad.

Stockholmshem har goda förutsättningar för genomförande av åtgärden. Bolaget använder kompetensbaserad rekrytering.

Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad

Bolaget vill poängtera att Stockholmshem kontinuerligt arbetar med att utveckla dialog och delaktighet med hyresgäster. Bolaget är mån om att i arbete med hyresgästinflytande och områdesutveckling ge alla hyresgäster lika möjlighet till delaktighet. Satsningar görs vid ombyggnationer med hyresgästgodkännande samt inkluderande av barn och ungdomar i områdesutveckling.

Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Möjligheterna för genomförande av föreslagna åtgärden ses som goda och bolaget arbetar aktivt för att utveckla befintliga och framtida områden (*bilaga 2*).

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Bolagets förutsättningar när det gäller att genomföra föreslagna åtgärder kan variera över tid. Att ta emot ungdomar kräver en fullgod handledning för att arbetet ska bli meningsfullt och utvecklande. Micasa Fastigheter har tidigare använt entreprenörer för att skapa sommararbete för ungdomar och bolaget tar också emot personer får en praktikplats med efterföljande kommunal visstidsanställning (stockholmsjobb).

Bolaget prövar vid relevant upphandling möjligheten att införa sociala klausuler. Bolaget har vunnit Visa Vägen priset för samarbetet med Samhall när det gäller Micasavårdar med motiveringen ”med imponerande självklarhet har denna arbetsgivare konsekvent stått upp mot omgivningens fördomar och försvarat sitt val av medarbetare utifrån deras förmåga att med bästa kvalité utföra det arbete som krävs. I en verksamhet där det personliga bemötandet är väldigt viktigt för äldres välmående har den här arbetsgivaren sett fördelar och kompetens där andra ser hinder.”

A2.3.2 - Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering

När det gäller arbetsdifferentiering för att möta upp mot stadens satsning för personer med lindring utvecklingsstörning har bolaget i dagsläget inte prövat detta men kommer att med intresse följa stadens samlade arbete för att utröna i vilken mån bolaget kan bidra till denna typ av arbete.

A2.3.3 - Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad

Kompetensbaserad rekrytering tillämpas på bolaget.

Rapporten ”Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet”

Att skapa trygga och välskötta gårdar som stimulerar till utevistelse och sociala kontakter är en viktig del i bolagets arbete. Bolaget har också genom enprocentsregeln utsmyckat såväl den inre som yttre miljön i bolagets fastigheter. Bolaget finns också representerat i lokala utvecklingsprojekt och i fastighetsägarnätverk. Som exempel kan nämnas de vepor som sattes upp i Kista Centrum som var ett samarbete mellan folkhögskolan i Kista och de äldre boende i Micasas fastighet i Kista (*bilaga 3*).

Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SISAB:s förutsättningar att bidra till kommissionens föreslagna åtgärder hänger samman med hur barns och ungas behov tillgodoses i stadsplaneringens tidiga skeden. Mark och lokaler för förskolor och skolor behöver planeras noga så att ytorna används effektivt och en acceptabel inne- och utemiljö uppnås. Detta främst ur ett barnrättsperspektiv – där pedagogik och möjlighet till motoriskt utvecklande lek står i fokus – men också för att ge ökad möjlighet till naturliga material och grönytor. Lägen behöver vara centrala med trygga skolvägar. Detta gäller i än högre grad om skolfastigheterna ska tillgodose flera olika behov i stadsdelen. Socialt värdeskapande ska, som hållbarhetskommissionen

skriver, vara en viktig utgångspunkt i stadsbyggandet. Där spelar skolans och förskolans lokaler och utemiljöer en central roll (*bilaga 4*).

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Stockholm Vatten och Avfall ser inga hinder för att i flera av sina upphandlingar implementera riktade krav på sysselsättning. Bolaget samarbetar sedan en tid tillbaka med arbetsmarknadsförvaltningen och har hittills i två upphandlingar ställt sådana krav som beskrivs. Bolaget kommer att vidareutveckla samarbetet.

A2.3.2 Åtgärd: Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering

Stockholm Vatten och Avfall har mycket goda erfarenheter av att erbjuda praktikplatser och anställningar till grupper med funktionsnedsättningar. Bolaget ser inga hinder i att medverka till en vidareutveckling och systematisering av ett sådant arbete i samarbete med stadens andra funktioner. Avgörande är att nödvändiga förutsättningar finns i kollektivavtal och i finansieringsprinciper.

A2.3.3 Åtgärd: Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad

Stockholm Vatten och Avfall medverkar i dagsläget i stadens arbete med processer och verktyg för kompetensbaserad rekrytering. Bolaget ser fram emot vidareutveckling av den stadsgemensamma kompetensen inom området och bidrar gärna i detta (*bilaga 5*).

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stokab har som syfte i enlighet med gällande ägardirektiv stimulera en positiv utveckling i Stockholm genom att tillhandahålla en passiv neutral fiberinfrastruktur. Detta sänker kostnaderna för etablering av företag och Stokab sänker på så sätt transaktionskostnaderna i den regionala ekonomin och bidrar till att arbetsmarknaden i sin helhet - för alla grupper, inklusive de som står längre från arbetsmarknaden - fungerar bättre. Stokab bedömer att detta även fortsättningsvis är det mest effektiva sättet för bolaget att, genom sin verksamhet, främja ett inkluderande arbetsliv och sysselsättning hos grupper som står långt från arbetsmarknaden. Stokab bidrar till att sänka trösklarna för entreprenörer att ta in ännu ej färdigutbildad arbetskraft som praktikanter eller anställda. Utgångspunkten för bolaget är, och måste alltid vara, att på ett ekonomiskt effektivt sätt säkra tillgången på specialistkompetens både långsiktigt och vid varje enskild upphandling.

Stokab instämmer i att det bästa långsiktiga förfarandet med rapporterna torde vara att integrera arbetet med dem i stadens ordinarie styr- och uppföljningsprocesser (*bilaga 6*).

Stockholm Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmars etablering på arbetsmarknaden

Stockholm Parkerings bidrag till satsningen på personer, i synnerhet ungdomar som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska erbjudas anställningar inom staden i upp till ett år, så kallat Stockholmsjobb, kommer att intensifieras under 2017. Bolaget har i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen främst riktat insatserna till UVAS

ungdomar. Bolaget vill dock framföra att om placeringarna ska medföra maximal nyttoeffekt, bör förberedelse samt matchning av kandidater intensifieras. Bolagets farhåga är annars att ungdomarna kan uppleva ytterligare ett misslyckande i integreringen på arbetsmarknaden, samt eventuella missriktade resurser i bolagets verksamhet. Bolaget anser även att det vore önskvärt med särredovisning av sjukfrånvaro för att lättare följa upp insatsernas effekt.

Stockholm Parkering har ett nära samarbete med stadsdelsnämnden i Rinkeby-Kista gällande sommarjobbade ungdomar. Ambitionen är att ungdomarnas första kontakt med arbetslivet ska vara en positiv och utvecklande erfarenhet.

Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad

Bolagets arbete med att uppnå ett mer jämlikt deltagande i medborgardialoger sker genom bl.a. kontinuerliga informationsmöten med berörda medborgare under pågående byggprojekt. Stockholm Parkering medverkar i kommunfullmäktiges program för personer med funktionsnedsättning, Rådet för funktionshinder som deltagit i en rad aktiviteter bl.a. granskning av ett av bolagets nya projekt. Dialog med medborgare sker även dagligen via bolagets kundservice. Bolagets kundservice erbjuder service på olika språk vilket torde gynna medborgarnas delaktighet (*bilaga 7*).

Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Stockholms Stadsteater AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Rapporten ”Staden där vi möts - Arkitektur och kultur i det offentliga rummet”:

Kulturhuset Stadsteatern har under 2016 framgångsrikt etablerat en ny scen i Vällingby vars verksamhet till stor del bygger på delaktighet och engagemang från lokalsamhället. Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen har sedan nyinvigningen 2010 aktivt arbetat upp nära samarbeten med stadsdelen och kulturföreningar i närområdet. Från och med 2017 turnerar även Kretsteatern igen, med fokus på att erbjuda kultur i ytterstaden även under vinterhalvåret. Parkteatern turnerar hela sommaren med ett brett kulturutbud med många spelplatser i ytterstaden.

Vid sidan om detta så driver även Kulturhuset Stadsteatern verksamhet i city vid Sergels torg precis där många av Storstockholms invånare passerar dagligen. Att ha en stark närvaro centralt är lika viktigt som att ha ett aktivt och engagerat utbud i ytterstaden. Kulturhuset Stadsteatern ser inga motsättningar i detta utan snarare att det rent konkret stärker kvaliteten på kulturutbudet. Till exempel kan flera produktioner som repeteras fram centralt dyka upp på några av satellitscenerna eller gå på turné, på samma sätt kan produktioner från satelliterna dyka upp i city. Det är ett utbyte som stärker både verksamheten och medarbetarna, där den ökande kunskapen om olika publikgrupper och områden långsiktigt skapar ett bättre och mer relevant kulturutbud.

Kulturhuset Stadsteatern anser att verksamheterna i ytterstaden ska fortsätta utvecklas, långsiktiga relationer med lokalsamhället ska skapas och vårdas. Det kräver lyhördhet, fokus och en långsiktig investering.

Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden

Åtgärderna A2.3.1, A.2.3.2 och A.2.3.3

Kulturhuset Stadsteatern anser att bolaget till följd av den planerade, men ännu inte beslutade, renoveringen vid Sergels Torg står inför en omfattande omställning. Under senare delen av 2017 samt hela 2018 kommer bolaget planera för att driva temporär verksamhet under 1,5 år på i nuläget icke kända platser. Det gör att Stadsteatern står inför 1,5 år som kräver stora omställningar. Då har verksamheten mycket begränsade möjligheter att skapa förutsättningar för att bereda arbete för de grupper som på goda grunder är prioriterade i nämnda dokument. När Stadsteatern under andra halvan av 2020 återvänder till en mer permanent verksamhet är förutsättningarna betydligt bättre (bilaga 8).

Stockholm Business Region AB:s (SBR) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden.

Stockholm har ett starkt och kunskapsintensivt näringsliv vilket är tillväxtmotorn i den svenska ekonomin. Stockholm har även många nystartade, små, snabbväxande och innovativa företag. Samtidigt som många kurvor pekar åt rätt håll ser även bolaget att några grupper, däribland unga utan fullständiga gymnasiebetyg, unga med utländsk bakgrund och unga med funktionsnedsättningar, har svårt att ta del av den tillväxt som nu sker. För att möta detta arbetar bolaget aktivt på många plan. Ur ett näringslivsperspektiv är kompetensbrist just nu det största tillväxthindret. Det handlar inte enbart om problem i matchningen mellan arbetsgivare och arbetstagare, utan även om arbetskraftens utbildningsnivå. I den arbetsmarknads- och tillväxtanalys, som dotterbolaget Invest Stockholm tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen tagit fram, ges bra förutsättningar för berörda aktörer inom staden att arbeta vidare för att möta det lokala näringslivet och dess arbetskraftsbehov. Rapporten tydliggör på ett bra sätt kompetens- och utbildningsbehovet per stadsdel och skapar konkreta samarbetsmöjligheter mellan stadsdelarnas näringslivssamordnare och jobbtorgens matchare i syfte att få fler stockholmare i arbete. Vidare är rapporten tänkt att användas för att nyttja skillnaderna i företagens kompetensbehov i Stockholms olika delar och strategiskt rikta rätt resurser till rätt område, utifrån företagets organisering, struktur och kompetensbehov. Identifieringen av, för staden och stadsdelarna, viktiga tillväxtföretag och branscher ger en bra möjlighet till vidare arbete med dessa parter för att ytterligare öka tillväxten. Det är också värdefullt att kunna se vilka företag och branscher som lokalt är på tillbakagång för att kunna fånga upp dessa och då det är möjligt sätta in insatser för att begränsa tillbakagången. Invest Stockholm jobbar aktivt med investeringsfrämjande med sikte på kunskapsintensiva branscher. Samtidigt kan sägas att en kunskapsintensiv tekniktjänst i genomsnitt medför ytterligare tre till fyra tjänster inom servicesektorn. Det är därför viktigt att fortsätta arbetet med att få mer forskning och utveckling till Stockholmsregionen. Detta för att ytterligare kunna bredda och förstärka arbetsmarknaden.

Bolaget samarbetar även med arbetsmarknadsförvaltningen och har ett brett utbyte av erfarenheter och kompetens för att möta de utmaningar som kommissionen för fram. Samtidigt är det viktigt att Stockholm Business Region gör det som ligger i linje med

bolagets kompetensområde. Bolaget arbetar aktivt med att informera näringslivet om möjligheten med praktikplatser i de träffar som arrangeras med näringslivet. Samtidigt ska sägas att det finns en problematik med att de lokala företagen har blivit approachade angående praktikplatser vid ett flertal tillfällen. För att undvika att överutnyttja de kontakter vi har med näringslivet har Invest Stockholm tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen beslutat samordna kontakterna gällande kompetensutmaningarna och skapa förutsättningar för Jobbtorg och stadsdelarna att arbeta tillsammans med det lokala näringslivet. Detta arbete sker inom ramen för den arbetsmarknads- och tillväxtanalys som nämns ovan.

Åtgärd A2.1.1 Stärk elevernas kontakter med arbetsmarknad och arbetsliv

Bolaget instämmer med att utvecklade kontakter mellan skola och arbetsliv är viktigt för att minska skolavhopp bland studie-omotiverade elever samt för att stärka nätverk och kunskap för att öka elevernas förmåga att bedöma valmöjligheter och konsekvenser för en framtida arbetsmarknadsetablering. Arbetet med en gemensam bank för praktikplatser är viktigt att utreda liksom en utvecklad studie- och yrkesvägledning. För att kunna bidra till den utredning om arbetsmarknaden som föreslås ske i samarbete med fackliga organisationer och näringslivet, bland annat genom praktik, marknadsför Invest Stockholm möjligheten till praktikplatser för näringslivet i de sammanhang då de träffar näringslivet representanter. Bolaget kommer också att diskutera frågan vidare i sitt strategiska näringslivsarbete där bland annat Företagsgrupperna i Stockholm bjuds in för att diskutera kompetensutvecklingsfrågor tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen och Invest Stockholm.

Initiativet till samarbetet mellan Ung företagsamhet (UF) och Start-Up Stockholm är ett exempel på bolagets förmåga att hitta synergier mellan skola, entreprenörskap och företagande. Den drivkraft som finns hos skolungdomar måste enligt bolaget tas tillvara även efter det att engagerade skolungdomar avslutat sitt UF-projekt och där har Start-Up Stockholm möjlighet att aktivt gå in och stödja de ungdomar som vill omvandla och driva sina företag vidare även efter att UF-verksamheten avslutas. Tillsammans med Start-Up Stockholm och arbetsmarknadsförvaltningen drivs också projektet Summer Business Challenge för att få fler ungdomar intresserade av entreprenörskap.

Åtgärd A2.2.2 Utöka anpassade och riktade arbetsmarknads- och yrkesutbildningar

Bolaget har medverkat i arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att ta fram en partnerskapsmodell som innebär att förvaltningen ingår partnerskap med branschorganisationer som representerar branscher och näringslivsområden i regionen där det finns kompetensförsörjningsbehov. Vikten av riktade utbildningar utifrån företagets behov är också en fråga som kommer att diskuteras i det strategiska näringslivsarbetet med stadens förvaltningar och företagorganisationer. Både aspekterna med att tillgodose företagets behov av kompetens samt att bidra till att alla individers möjlighet till jobb är viktiga att diskutera.

Åtgärd A2.4.4 Utred behovet av stöd till arbetsgivare för rekrytering av särskilda målgrupper tillsammans med näringslivet.

En del av bolagets strategiska näringslivsarbete sker i samverkan med stadens förvaltningar och företagorganisationer. Möjlighet att diskutera behovet av stöd till

arbetsgivare när det gäller rekrytering av särskilda målgrupper finns inom ramen för detta samarbete.

Åtgärd A2.3.1 Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Bolaget ser positivt på att staden arbetar aktivt med, att via upphandlingar, få in prioriterade grupper på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsförvaltningen har i uppdrag att bistå i stadens arbete med att ställa krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder i upphandling och Invest Stockholm bidrar till detta genom att i sitt investeringsfrämjande arbete kring infrastruktur samarbeta med arbetsmarknadsförvaltningen gällande större utländska investeringar/kontrakteringar i Stockholmsregionens infrastrukturprojekt.

Åtgärd 2.3.3 Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad.

Stockholm Business Region arbetar aktivt med kompetensbaserad rekrytering. Arbetet stärks och utvecklas i samverkan mellan Kommunstyrelsen, stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stockholm Business Region ser att det är positivt att Stockholms stad är en inkluderande arbetsgivare som tar tillvara på den kompetens som finns. Bolaget ser det också som viktigt att staden är ett gott exempel för andra arbetsgivare genom att visa vilka möjligheter som finns kopplade till kompetensbaserad rekrytering. Staden, genom förslagsvis personalstrategiska avdelningen, borde kunna ta en mer framträdande roll på riktade arbetsmarknadsmässor för internationella talanger såsom nyanlända akademiker, internationella studenter och utländska akademiker (*bilaga 9*).

Koncernledningens synpunkter

Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden

Riktade insatser till unga och grupper som står långt från arbetsmarknaden har utvecklats inom bolagskoncernen de senaste åren och arbetet intensifieras under kommande budgetperiod. Samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningens och enheten för extern arbetsgivarverkan (EfAS) gällande Stockholmsjobb och kommunala visstidsanställningar har utvecklats och är en mycket framgångsrik modell. Även samordningen kring sommarjobb i staden där flera unga får sin första kontakt med arbetslivet har utvecklats med fler platser och tydligare samordning. Arbetet som pågår i bolagskoncernen kommer att utvecklas ytterligare framöver.

I dagsläget tar bolagen emot långtidsarbetslösa inom satsningen för Stockholmsjobb och kommunala visstidsanställningar och praktikanter från stadens Jobbtorg. Fokus har legat på insatser som bidrar till att minska arbetslösheten för grupper långt ifrån arbetsmarknaden generellt. Om staden vill prioritera främst ungdomar och nyanlända i dessa insatser bör detta förtydligas i mål och uppföljning.

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Koncernledningen anser att stadens bolag har stor möjlighet att i upphandlingar formulera krav i form av sociala klausuler. I alla upphandlingar, utifrån bolagens förutsättningar och med hänsyn till respektive upphandlingstyp, formuleras vilka krav

som ska ställas för att driva utvecklingen i en socialt och miljömässigt hållbar riktning. Krav som ställs analyseras utifrån eventuella konsekvenser avseende ekonomisk hållbarhet. I flera av bolagens CSR- strategier (Corporate Social Responsibility) är ett fokusområde att upphandling ska användas som verktyg för att skapa förutsättningar för att fler aktörer ska bidra till ett hållbart samhälle, bl.a. genom att minska arbetslösheten för grupper långt ifrån arbetsmarknaden. Under kommande budgetperiod kommer arbetet med de krav som ställs inom bl.a. inkluderande arbetsmarknad utvecklas hos bolagen. Detta gäller främst de bolag som står för de större upphandlingsvolymerna.

Enligt koncernledningen är en förutsättning för att arbetet ska bli framgångsrikt och få genomslag att de sociala klausulerna till särskilt prioriterade grupper formuleras på liknande sätt hos stadens upphandlade enheter. På så vis kan staden bli en attraktiv och konsekvent beställare och leverantörer veta vad som förväntas, oavsett vilken verksamhet det är som upphandlar. Att upphandlingsenheten och juridiska avdelningen på stadsledningskontoret i samråd arbetsmarknadsförvaltningen utbildar och ger råd och stöd till beställare och upphandlare inom staden i framtagande av de sociala klausulerna ses som en framgångsfaktor. Det nära samspelet säkerställer också att klausulernas utformning blir korrekta utifrån lagstiftningens krav. Centrala utbildningssatsningar ska också ses som positivt för en god kunskapspridning i organisationen. Att utveckla rutiner för uppföljning av de sociala klausulerna är också avgörande för att skapa effekt och trovärdighet i satsningen.

A2.3.3 Åtgärd: Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad

Unga med funktionsnedsättning och unga utrikesfödda har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. En av anledningarna till detta är diskriminering och okunskap hos arbetsgivare angående exempelvis utländska utbildningar och funktionsnedsättningar. Flera bolag arbetar sedan några år tillbaka med kompetensbaserad rekrytering. Syftet är att objektivt bedöma kandidater utifrån samma process. För att förstärka och utveckla arbetet ser koncernledningen en fördel i att arbetet samordnas med kompetens från stadens personalstrategiska avdelning och arbetsmarknadsnämnden.

A2.4.4 Åtgärd: Utred behovet av stöd till arbetsgivare för rekrytering av särskilda målgrupper tillsammans med näringslivet

Angående denna åtgärd kan koncernledningen framhålla att Stockholm Business Region tillsammans med arbetsmarknadsnämnden initierat ett arbete för att skapa en bild av den lokala arbetsmarknaden, dess utveckling och tillväxt. Syftet är att möta det lokala näringslivet och dess arbetskraftsbehov, tydliggöra kompetens- och utbildningsbehovet per stadsdel, skapa konkreta samarbetsmöjligheter mellan stadsdelarnas näringslivssamarbetsnätverk och jobbtorgens matchare för att få fler i arbete samt bidra till stadsdelarnas lokala utvecklingsprogram. Koncernledningen ser positivt på det samarbete som förstärkts mellan bolaget och förvaltningen.

Stockholm Business Region avser att tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen, Start-Up Stockholm, Företagarna Region Stockholm och ett antal kommuner i regionen bygga ett ekosystem för nyanlända med entreprenörsbakgrund. Projektet kommer löpa under tre år med start 2017, givet projektstöd från Europeiska socialfonden.

Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet

B2.1.1 Åtgärd: Styr investeringar i syfte att främja en god stadsmiljö i hela staden

Bolagen ska vara en del av de lokala utvecklingsprogrammen. Bostadsbolagen har ett stort ansvar att bidra till utvecklingen i de stadsdelar där de har större bestånd. Programmen utgår från ett medborgarperspektiv med stadsdelsnämnderna som nav och drivande i frågan. Alla stadsdelar ska utvecklas utifrån sina egna förutsättningar och unika kvaliteter och resurser ska styras till områden med störst behov och uppföljningen och samordningen av det lokala arbetet ska fördjupas. Bolagens investeringar kommande år förväntas öka betydligt och flera satsningar sker i ytterstaden.

B2.1.2 Åtgärd: Utveckla enprocentsregeln för att bidra till en mer jämlik fördelning av konstnärlig gestaltning

Den s.k. enprocentsregeln där utgångspunkten är att en procent av kostnaden vid varje ny, om- eller tillbyggnad i Stockholms stads egen regi ska avsättas för konstnärligt gestaltungsarbete innebär idag att stadens nya konst – i de offentliga rummen utomhus och i stadens lokaler – i första hand kommer till de områden som exploateras. Således finns en risk att socioekonomiskt starka områden kan få en större andel av investeringarna i offentlig konst. Koncernledningens uppfattning är att de fastighetsförvaltande bolagen har väl utvecklade modeller för konstutsmyckning av sina fastigheter och i projekten. Att få till stånd en mer jämlik fördelning av den konstnärliga gestaltningen handlar om fler perspektiv än enbart ekonomiska; det handlar i grunden om att just se värdet av konstnärlig gestaltning i områden som av historiska skäl inte har tillförts konst i någon högre utsträckning och att ha en vilja att komma tillrätta med detta.

B2.2.1 Åtgärd: Utveckla den lokala samordningen för platsutveckling

Enligt rapportens förslag innebär lokalt samordnad platsutveckling att identifiera ansvar och roller, hitta samverkansformer och identifiera mål för att utveckla en offentlig plats. Koncernledningen delar uppfattningen att detta är särskilt viktigt avseende platser som inte är under exploatering, men där förbättringsbehov ändå finns för att stärka attraktivitet, trygghet och social sammanhållning.

Koncernledningen delar bedömningen om att också bostadsbolagen kan bära ett ansvar för stadsrummets utveckling kopplat till de områden där de har ett stort bestånd idag och även fortsättningsvis. Det gör de idag och detta kan utvecklas. Områden med svagare socioekonomiska förutsättningar ska enligt rapporten prioriteras. Bostadsbolagen arbetar idag med flera olika områdessatsningar. Framöver utvecklas en metod för hur de vid större upprustningsinvesteringar kan göra socioekonomiska konsekvensanalyser, i enlighet med ägardirektiv från kommunfullmäktige.

I kommissionens delrapporter nämns behovet av fysiska mötesplatser. Det offentliga rummet behöver ges mer utrymme, inte bara genom samlingslokaler för t.ex. kultur och idrott utan även för väl gestaltade trygga offentliga platser där människor kan mötas såsom gator och torg. Bostadsbolagen kan bidra inom ramen för sina uppdrag, men stadsbyggnadskontoret är självfallet en viktig aktör för att hålla ihop helheten vid varje stadsutvecklingsprojekt.

Bostadsbolagen och SISAB har tillsammans med flera fack- och stadsdelsförvaltningar ett ansvar när det gäller utveckling och samordningen av skötsel, underhåll och investeringar av den offentliga miljön. I rapporten framgår att det bör prövas om stadens strategiska arbete med lokal platsutveckling kräver en samordnande funktion. Koncernledningen ser ett tydligt behov av en funktion som tar övergripande ansvar för stadens offentliga rum då flera verksamheter är inblandade utifrån olika ansvarsområden. En sådan funktion kommer att kräva nära samarbete med stadens nämnder, bolag, boende, externa fastighetsägare och lokala näringsidkare och föreningar.

De lokala utvecklingsprogrammen är ett bra sammanhang för samordningen av olika insatser i staden. Bolagens involvering ökar kommande år genom att bl.a. utvecklingspotentialen utreds vad gäller lokala samarbeten med stadsdelar och civilsamhälle, men också avseende lokalutnyttjande.

Bolagen strävar efter att tillvarata erfarenheter från tidigare områdessatsningar för att ytterligare utveckla sina metoder. Som exempel kan nämnas att Stockholmshem, utifrån erfarenheterna i sina stadsutvecklingsprojekt i Hökarängen och Bagarmossen, kommer att ta fram en strategi för områdesutveckling under 2017-2018. Syftet med strategin är att kvalitetssäkra, implementera och optimera resultaten i bolagets kommande områdesutvecklingsprojekt.

B2.3 Använd kulturnärvaro som drivkraft för ett vitalt stadsliv

Koncernledningen vill framhålla att i samband med Kulturhusets upprustning kommer verksamheten att flyttas till delvis nya platser i staden. Samarbete kan exempelvis ske med andra kulturaktörer, lokala näringsidkare och skolor. En ambition är att kunna använda olika offentliga lokaler och platser såsom bibliotek, medborgarhus, kulturskolor och sportanläggningar.

Stadsteaterns verksamheter i Skärholmen och Vällingby samt Park- och Kretsteaterns verksamheter är viktiga bidrag till att skapa levande, trygga och vitala stadsdelar. Stadsteatern har med sin verksamhet i Vällingby etablerat kontakt med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning inom ramen för det lokala utvecklingsprogrammet och planerar att etablera kontakt med Rinkeby-Kista samt Spånga-Tensta. Under budgetperioden framåt planerar bolaget att utveckla samarbetet med skolor och civilsamhället.

B2.3.3 Åtgärd: Ta fram ett handlingsprogram om mötesplatser för kultur i Stockholm

I ett sådant arbete anser koncernledningen att Kulturhuset Stadsteatern bör involveras.

Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad

I arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla krävs att samtliga stadens bolag tar ett ansvar och ser tillgänglighetsfrågorna som en naturlig del i verksamheten. I rapporten framgår att de tre kommunala bostadsbolagen är de som bland bolagen genomfört flest dialoger. Det framgår också av kartläggningen som gjorts av kommissionen att även Stockholm Vatten och Stockholm Parkering regelbundet anordnar flera dialoger årligen. Koncernledningen kan till detta tillägga att SISAB arbetar med ett utvecklingsprojekt

där bolaget i samverkan med utbildningsförvaltningen och elevgrupper ökar elevernas inflytande vid skolgårdsutveckling och möjlighet att påverka vilka typer av aktiviteter som ska finnas på skolgården. Detta arbete ska fortsätta under 2018. SISAB fortsätter även bedriva ett förebyggande arbete med trygghetsskapande åtgärder där bl.a. ungdomsteam med väktare ska skapa former för dialog. Stokab bidrar till att möjliggöra dialog genom utbyggnaden av fiberinfrastrukturen i Stockholm som skapar lika förutsättningar till digital delaktighet i hela staden, vilket stärker förutsättningarna för ett demokratiskt hållbart Stockholm.

D2.1.1 Åtgärd: Genomför fler medborgarbudgetprocesser

Enligt åtgärdsförslaget bör Stockholms stad skala upp arbetet med medborgarbudget i syfte att öka medskapandet lokalt och stärka deltagarnas förmåga att lösa egna problem. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser som arbetar med medborgardialog utpekas som ansvariga för åtgärden och det är de förtroendevalda politikerna i respektive nämnd eller styrelses uppgift att fatta beslut om att en medborgarbudget skall införas och vilka delar av budgeten som den ska gälla. För bolagskoncernen skulle det ligga närmast till hands att detta skulle beröra främst bostadsbolagen. Om medborgarbudget ska utvecklas måste det analyseras vidare så att modellen står i samklang med gällande lagstiftning, det kommer krävas kompetensutveckling, support och samordning samt att stöd finns för medborgarbudget hos de förtroendevalda politikerna som fattar besluten. Det kan behöva göras avvägningar vad gäller att kombinera medborgarbudget med andra rekommendationer som anger hur saker ska utformas för att skapa social hållbarhet.

D2.2.1 Åtgärd: Tillämpa rekryteringsmetoder inför medborgardialoger som främjar ett jämlikt deltagande

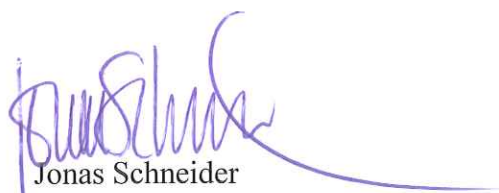
Enligt rapporten tar "Stadens vägledning för medborgardialog och delaktighet" upp denna fråga och kan utgöra en bra utgångspunkt för arbetet. Enligt koncernledningen bör bolagen som arbetar med medborgardialog ta del av vägledningen i arbetet framåt.

D2.2.4 Åtgärd: Utbilda lokala processledare för genomförande av medborgardialoger

Rapporten hämtar ett bra exempel från Svenska Bostäder där lokala processledare har bidragit till att nå grupper som annars är svåra att nå. Bolaget projektanställde vid ett större stadsutvecklingsprojekt ungdomar via jobbtorg, som lokala ambassadörer. Ungdomarna anställdes utifrån olika språkgrupper och fick sedan gå en utbildning. De arbetade under hela dialogprocessen och möjliggjorde att Svenska bostäder bättre kunde nå ut till grupper som de annars har svårt att nå. Koncernledningen ser att denna modell kan spridas till andra relevanta bolag och nämnder.

D2.3.1 Åtgärd: Utveckla en digital dialogportal

Kommissionen förordar att en digital dialogportal utvecklas som systematiserar och tillgängliggör information om genomförda och kommande dialoger och den kunskap som dessa har ackumulerat. Det skulle enligt rapporten ge större lokal kunskap, bättre samordning och minska risken för dialogtrötthet bland medborgare. För att detta ska bli framgångsrikt anser koncernledningen att det krävs en tydlig bild av kostnader och nyttor med portalen samt en förankring och samordning med de bolag som genomför medborgardialoger.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Familjebostäder
2. Remissvar AB Stockholmshem
3. Remissvar Micasa Fastigheter i Stockholm AB
4. Remissvar Skolfastigheter i Stockholm AB
5. Remissvar Stockholm Vatten och Avfall AB
6. Remissvar AB Stokab
7. Remissvar Stockholms Stads Parkerings AB
8. Remissvar Stockholms Stadsteater AB
9. Remissvar Stockholm Business Region AB

Remissvar: Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Bakgrund

Detta ärende utgör en lägesrapport från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholms arbete och sammanfattar de fyra delrapporter inom hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling som kommissionen utarbetat under våren 2016.

Synpunkter

Bolaget är positiv till de förslagna åtgärderna i sin helhet och yttrar sig nedan i relevanta föreslagna åtgärder i kommissionens rapporter.

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Bolaget har positiv erfarenhet av sådan åtgärd genom bevakningsuppdraget i Järva och arbetar med att utveckla de sociala kraven i lämpliga upphandlingar. Så länge de sociala kraven balanseras mot bolagets konkurrenssituation finns det goda förutsättningar för genomförande av sådan åtgärd.

A2.3.2 Åtgärd: Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering

I syfte att möjliggöra en mer inkluderande arbetsmarknad bidrar bolaget redan idag till att skapa nya arbetstillfällen av specifika arbetsmoment som riktas mot särskilda grupper genom bl.a. kommunala anställningar för att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och till unga mellan 16-29 år som inte har försörjningsstöd. Det finns goda förutsättningar och förmåga för genomförande av sådan åtgärd.

A2.3.3 Åtgärd: Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad

Bolaget har redan utbildat samtliga rekryterande chefer i kompetensbaserad rekrytering som tillämpas vid samtliga rekryteringar. Bolaget har en jämställdhet och mångfaldpolicy baserad på gällande regelverk samt stadens styrdokument i syfte att motverka

diskriminering av alla slag, och att främja jämställdhet, jämlikhet, mångfald och integration. I bolagets jämställdhet och mångfaldsplan framgår det tydligt att bolaget skall verka för att personer oavsett kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning ges möjlighet att söka lediga tjänster.

Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad

Bolaget arbetar kontinuerligt med ett ökat bo-inflytande samt att utveckla dialog och delaktighet med hyresgästerna. Detta sker genom att bolaget driver och deltar vid bomöten, medborgarforum, event och aktiviteter, informationsmöten, dialoger, medborgarbudget. Under innevarande år ligger fokus på att etablera ett arbetssätt för moderniserad och effektiv hyresgästdialog som stärker inflytande och kvalitetsutveckling inom såväl förvaltning som fastighetsutveckling. I övrigt har bolaget inga synpunkter kring rapporten.

Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Bolaget arbetar aktivt med detta och har bland annat genomfört utvecklingsplaner som Rinkebystråket, Rinkeby Folkets Hus, "Bästa platsen" – Fokus Rågsved, Tyngdpunkt Farsta samt en rad trygghetsaktiviteter som Nattvandringar, Medborgarvärdar/Ungdomsvärdar, Farsta Ungdomsråd, Insatser mot våld i nära relationer, Fastighetsägarsamarbeten, Trygghet i Rågsved, Trygg i Tensta samt Trygghetsvandringar/möten. Inom konst och kultur har bolaget genomfört Gobos/Ljusprojektioner i Rinkeby, utsmyckning av miljöstugor, muralmålningar, musikfestival i Rinkeby, sommarfest i Rågsved samt stadsodlingar. Möjligheterna för genomförande av föreslagna åtgärden ses därför som goda.

Stockholm, 2017-04-26

Anette Sand
VD

Stockholmshem

Remissvar: Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommissionens arbete

AB Stockholmshem (bolaget nedan) får härmed avge följande remissvar över rubricerat ärende.

Bakgrund

Rubricerat ärende utgör en lägesrapport från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholms arbete och redogör för de fyra delrapporter som kommissionen utarbetat under våren 2016. De behandlar hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling.

Bolagets synpunkter

Följande yttranden beskriver genomförandeförmågan av för bolaget relevanta föreslagna åtgärder i kommissionens rapporter, alternativt rapporterna i sin helhet.

Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden.

A2.3.1 - Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper.
Förutsättningarna för genomförande av åtgärden ser bolaget som möjliga och arbetar idag med utvecklande av sociala krav i upphandlingar. Utmaningarna i detta är att balansera kraven så att vi fortfarande får konkurrenskraftiga anbud i en nu kraftigt överhettad marknad.

A2.3.2 - Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering.

För att möjliggöra en mer inkluderande arbetsmarknad kan staden skapa nya arbetstillfällen av specifika arbetsmoment som riktas mot särskilda grupper. Bolagets genomförandeförmåga är god och arbetar aktivt med anställande av bland annat ungdomar.

A2.3.3 - Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad.

Stockholmshem har goda förutsättningar för genomförande av åtgärden. Bolaget använder kompetensbaserad rekrytering och arbetar aktivt med genusfrågor vid rekryteringar.

Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad

Bolaget har i sak inga kommentarer kring innehållet i rapporten men vill poängtera att Stockholmshem kontinuerligt arbetar med att utveckla dialog och delaktighet med hyresgäster.

Bolaget är mån om att i arbetet med hyresgästinflytande och områdesutveckling ge alla hyresgäster lika möjlighet till inflytande. Satsningar görs på inflytande vid ombyggnationer med hyresgästgodkännande samt inkluderande av barn och ungdomar i områdesutveckling.

Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Bolaget har i sak inget att kommentera kring rapporten annat än att möjligheterna för genomförande av föreslagna åtgärden ses som goda och bolaget arbetar aktivt för att utveckla befintliga och framtida områden.

Stockholm, 2017-04-26

Linus Johansson
Tf VD

Svar på remissen avseende "Lägesrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm"

Micasa Fastigheter har fått rubricerande ärende på underremiss från Stockholm Stadshus AB för yttrande senast 2017-04-26.

Ärendet

Under våren 2016 har Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm tagit fram fyra delrapporter. De behandlar hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling. Respektive rapport samt kommissionens åtgärdsförslag återges i sammandrag i Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat 2016-12-05. I tjänsteutlåtandet föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen ska godkänna lägesrapporten samt beakta hållbarhetskommissionens rapporter i upprättande av förslag till budget för 2018.

Eftersom rapporterna i varierande grad berör olika nämnder och bolagsstyrelser anser stadsledningskontoret att synpunkter på rapporterna, för Micasa Fastigheters del, behöver lämnas på föreslagna åtgärder i rapporten "Dold potential - hinder och möjligheter för unga stockholmars etablering på arbetsmarknaden". Synpunkter ska också lämnas på förslag till åtgärder i rapporten "Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet".

Micasa Fastigheters synpunkter

Rapporten "Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmars etablering på arbetsmarknaden"

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska redovisa sina förutsättningar för genomförande av följande åtgärder i rapporten.

A2.3.1. Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

A2.3.2 Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering

A2.3.3 Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad.

Micasa Fastigheter vill med anledning av remissen framföra följande. Då remisstiden är extremt kort ges inte utrymme för ett detaljerat remissvar.

Micasa Fastigheter ställer sig positiva till att staden samverkar såväl internt som med externa aktörer i syfte att på olika sätt finna bra lösningar för unga stockholmars etablering på arbetsmarknaden och till sysselsättningsfrämjande åtgärder.

Bolagets förutsättningar när det gäller att genomföra föreslagna åtgärder kan variera över tid. Att ta emot ungdomar kräver en fullgod handledning för att arbetet ska bli meningsfullt och utvecklande. Micasa Fastigheter har tidigare använt sig av entreprenörer för att kunna tillskapa sommararbete för ungdomar och bolaget tar också emot personer som hos oss får en praktikplats med efterföljande kommunal visstidsanställning (stockholmsjobb). Bolaget prövar vid varje adekvat upphandling möjligheten att införa sociala klausuler. Bolaget har vunnit Visa Vägen priset för samarbetet med Samhall när det gäller Micasavårdar med motiveringen ”med imponerande självklarhet har denna arbetsgivare konsekvent stått upp mot omgivningens fördomar och försvarat sitt val av medarbetare utifrån deras förmåga att med bästa kvalitet utföra det arbete som krävs. I en verksamhet där det personliga bemötandet är väldigt viktigt för äldres välmående har den här arbetsgivaren sett fördelar och kompetens där andra ser hinder.”

När det gäller arbetsdifferentiering för att möta upp mot stadens satsning för personer med lindring utvecklingsstörning har bolaget i dagsläget inte prövat detta men kommer att med intresse följa stadens samlade arbete för att utröna i vilken mån bolaget kan bidra till denna typ av arbete.

Kompetensbaserad rekrytering och icke diskriminerande vid anställningar tillämpas på bolaget.

Rapporten ”Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet”

Micasa Fastigheter är positiva till de åtgärdsförslag som lämnas i rapporten. Bolaget arbetar mycket aktivt med de utemiljöer som tillhör bolagets fastigheter. Att skapa trygga och välskötta gårdar som stimulerar till utevistelse och sociala kontakter är en viktig del i bolagets arbete. Bolaget har också genom enprocentsregeln utsmyckat såväl den inre som yttre miljö i bolagets fastigheter. Bolaget finns också representerat i lokala utvecklingsprojekt och i fastighetsägarnätverk. Som exempel kan nämnas de vepor som sattes upp i Kista Centrum som var ett samarbete mellan folkhögskolan i Kista och de äldre boende i Micasas fastighet i Kista.

Med vänlig hälsning

Maria Mannerholm
VD

Skolfastigheter i Stockholm AB

Remiss Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Finansroteln har remitterat en lägesrapport om hållbarhetskommisionens arbete till koncernledningen, som i sin tur önskar synpunkter från samtliga dotterbolag. Ärendet redogör för fyra delrapporter, där SISAB i första hand berörs av rapporten *Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet*.

Bakgrund

SISAB äger och förvaltar huvuddelen av Stockholms för-, grund- och gymnasieskolbyggnader. Bolaget arbetar aktivt för att skapa hållbara och trygga skolmiljöer. I socialt utsatta områden samverkar bolaget med lokalt förankrade aktörer. Hösten 2016 antog SISAB en CSR- strategi som anger att SISAB ska utveckla skolans plats i samhället. I samverkan med hyresgäster och andra aktörer i staden ska nyttjandegraden av skolmiljöerna öka, och en skola ”mitt i byn”, som möter stadsdelens behov för kultur, idrott mm ska skapas.

För att tillgodose stadens framtida behov av skollokaler ska SISAB ta en mer ledande roll i stadens planeringsarbete jämfört med tidigare. Fram till år 2021 ska ca 25 000 nya elevplatser tillskapas. Ett av flera utvecklingsområden är Fokus Skärholmen som nämns i kommissionens rapport. Här har ett stort behov av nya skolplatser och förskolor identifierats.

SISAB:s synpunkter

SISAB:s förutsättningar att bidra till kommissionens föreslagna åtgärder hänger samman med hur barns och ungas behov tillgodoses i stadsplaneringens tidiga skeden. Mark och lokaler för förskolor och skolor behöver planeras noga så att ytorna används effektivt och en acceptabel inne- och utemiljö uppnås. Detta främst ur ett barnrättsperspektiv – där pedagogik och möjlighet till motoriskt utvecklande lek står i fokus – men också för att ge ökad möjlighet till naturliga material och grönytor. Lägen behöver vara centrala med trygga skolvägar. Detta gäller i än högre grad om skolfastigheterna ska tillgodose flera olika behov i stadsdelen.

Socialt värdeskapande ska, som hållbarhetskommisionen skriver, vara en viktig utgångspunkt i stadsbyggandet. Där spelar skolans och förskolans lokaler och utemiljöer en central roll.

Claes Magnusson
VD

Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Sammanfattning

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska redovisa sina förutsättningar för genomförande av åtgärderna A2.3.1, A.2.3.2 och A.2.3.3 i rapporten Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmars etablering på arbetsmarknaden.

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Stockholm Vatten och Avfall ser inga hinder för att i flera av sina upphandlingar implementera riktade krav på sysselsättning och på så vis bidra till att fler individer i prioriterade grupper blir etablerade på arbetsmarknaden. Bolaget samarbetar sedan en tid tillbaka med Stockholms Stads arbetsmarknadsförvaltning och har hittills i två upphandlingar ställt sådana krav som beskrivs. Bolaget har för avsikt att vidareutveckla samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen.

A2.3.2 Åtgärd: Utveckla stadens arbete med arbetsdifferentiering

Stockholm Vatten och Avfall har mycket goda erfarenheter av att erbjuda praktikplatser och anställningar till grupper med funktionsnedsättningar. Bolaget ser inga hinder i att medverka till en vidareutveckling och systematisering av ett sådant arbete i samarbete med stadens andra funktioner. Nödvändiga förutsättningar är dock att nödvändiga förutsättningar finns i kollektivavtal och i finansieringsprinciper.

A2.3.3 Åtgärd: Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad

Stockholm Vatten och Avfall medverkar i dagsläget i stadens arbete med processer och verktyg för kompetensbaserad rekrytering. Bolaget ser fram emot en fortsatt vidareutveckling av den stadsgemensamma kompetensen inom området och bidrar gärna i detta.

Bakgrund

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm ska arbeta på ett sätt som underlättar implementeringen av de åtgärder som kommissionen tar fram. Därför beslutade fullmäktige i juni 2016 om en strategi för genomförande av kommissionens åtgärder. Strategin lägger fast att genomförandet av åtgärderna i huvudsak ska ske genom att kommissionens analyser och åtgärder integreras i stadens budgetprocess. Det innebär att de fördjupningsrapporter med förslag till åtgärder som kommissionen tar fram ska remitteras till berörda nämnder och bolagsstyrelser, och att kommunstyrelsen i upprättandet av budget beaktar såväl kommissionens förslag till åtgärder som synpunkter på dessa från berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Som ett steg i ovanstående process besvarar Stockholm Vatten och Avfall remissen om Lägesrapporten från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm i enlighet med medföljande instruktioner ifrån stadsledningskontoret:

- Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska redovisa sina förutsättningar för genomförande av åtgärderna A2.3.1, A.2.3.2 och A.2.3.3 i rapporten *Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden*.

A2.3.1 Åtgärd: Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Beskrivning: Genom att i högre grad rikta sysselsättningskrav i upphandlingar kan staden arbeta aktivt för att få in prioriterade grupper på arbetsmarknaden. Därigenom kan berörda personer få erfarenhet och kontaktnät som kan leda till en långsiktig etablering på arbetsmarknaden. Detta kräver bra matchningsinsatser och medarbetare med erfarenhet av att arbeta med olika målgruppers specifika förutsättningar och ett tydligt individperspektiv. Hög personaltäthet medger en tät kontakt med den enskilda personen vilket underlättar matchning, coachning och språkstödande insatser. Inom arbetsmarknadsnämnden finns särskild målgruppskompetens och verksamheter som bör kopplas till arbetet med sociala klausuler.

Pågående arbete: Arbetsmarknadsnämnden har i uppdrag att bistå i stadens arbete med att ställa krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder i upphandling. Under våren 2016 har arbetsmarknadsnämnden tecknat ett avtal med Trafikverket vilket innebär att förvaltningen kommer delta i Trafikverkets upphandlingar i Mälardalsregionen. Syftet är att Trafikverkets upphandlade leverantörer ska kunna uppfylla skullkravet om sysselsättningsfrämjande åtgärder i form av anställningar och praktikplatser. Detta arbete kan innebära goda förutsättningar för staden att specifikt rikta platser till unga med funktionsnedsättning och nyanlända.

Ansvarig: Arbetsmarknadsnämnden i samverkan med samtliga upphandlande nämnder och bolagsstyrelser.

Återkoppling/uppföljning: Kommunstyrelsen

Stockholm Vatten och Avfalls svar

Stockholm Vatten och Avfall ser inga hinder för att i flera av sina upphandlingar implementera riktade krav på sysselsättning och på så vis bidra till att fler individer i prioriterade grupper blir etablerade på arbetsmarknaden. Utgångspunkten är att där det är möjligt och rimligt i förhållande till kontraktsvärde och uppdragstyp ska sysselsättningskrav ställas och särskilda kontraktsvillkor införas för detta ändamål.

Stockholm Vatten och Avfall samarbetar sedan en tid tillbaka med Stockholms Stads arbetsmarknadsförvaltning och har hittills i två upphandlingar ställt krav på att den upphandlade entreprenören ska delta i Stadens arbete med socialt hänsynstagande genom att medverka i en dialog med stadens arbetsmarknadsförvaltning. Bolaget har för avsikt att fortsätta och att utöka samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen och justerar också löpande kravställning och särskilda kontraktsvillkor i upphandlingar och avtal baserat på riktlinjer från Stadsledningskontoret avseende tillämpning av Programmet för upphandling och inköp.

A2.3.2 Åtgärd: Utveckla stadens arbete med arbets-differentiering

Beskrivning: För att möjliggöra en mer inkluderande arbetsmarknad kan staden skapa nya arbetstillfällen av specifika arbetsmoment som riktas mot särskilda grupper. Förutom fler arbetstillfällen kan detta frigöra resurser hos övrig personal, samt ge utökat utrymme

förkompetenshöjande insatser och vidareutbildning både för ordinarie personal och för personer som erbjuds dessa nya tjänster. Samhällskostnaderna på längre sikt kan också minska om människor ges tillträde till arbetsmarknaden och blir självförsörjande. Åtgärden vilar således tydligt på ett socialt investeringsperspektiv. Stadens satsning för personer med lindrig utvecklingsstörning, serviceassistenter, är ett exempel på arbetsdifferentiering inom barn- och äldreomsorgen. Satsningen erbjuds endast som visstidsanställning idag, men skulle kunna utvecklas till att omfatta flera andra yrkesområden och målgrupper samt erbjuda tillsvidareanställning för personer med en långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

Pågående arbete: Stadens satsning på serviceassistenter som innebär att en person med lindrig utvecklingsstörning eller generella inlärningssvårigheter kan anställas under två år som serviceassistent. Anställningen kombineras med en utbildningsdel. Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden har tecknat en avsiktsförklaring om att utöka antalet yrkesområden och omfatta fler olika typer av funktionsnedsättning.

Ansvarig: Kommunstyrelsen i samarbete med arbetsmarknadsnämnden.

Återkoppling/uppföljning: Kommunstyrelsen.

Stockholm Vatten och Avfalls svar

Stockholm Vatten och Avfall har mycket goda erfarenheter av att erbjuda praktikplatser och anställningar till grupper med funktionsnedsättningar som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Idag har bolaget etablerat flera tjänster inom ramen för "Stockholmsjobben", vilka är tillsatta i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. Insatserna har fungerat bra och bolaget ser inga hinder för att medverka till en vidareutveckling och systematisering av ett sådant arbete i samarbete med stadens andra funktioner.

Nödvändiga förutsättningar för en etablering av specifika tjänster riktade mot särskilda grupper är dock att vår arbetsgivarorganisation KFS tillsammans med fackliga parter lyckas ta fram ett ramverk för dessa tjänster som är realistiskt, relevant och användbart. En annan förutsättning är att möjligheten att finansiera dessa tjänster med taxekollektivets medel är möjlig.

A2.3.3 Åtgärd: Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad

Beskrivning: Unga med funktionsnedsättning och unga utrikes födda har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden bland annat till följd av diskriminering och okunskap hos arbetsgivare om exempelvis utländska utbildningar och funktionsnedsättningar. Okunskapen kan få till följd att kravprofilen vid rekrytering blir mer omfattande än vad arbetet kräver. Kunskapshöjande insatser om kompetensbaserad rekrytering, mångfald, neuropsykiska diagnoser samt kognitiva och tekniska hjälpmedel i arbetslivet bör därför genomföras för att motverka onödiga krav som utesluter målgrupperna.

Pågående arbete: Staden arbetar med processer och verktyg för kompetensbaserad rekrytering, men arbetet behöver förstärkas och utvecklas.

Ansvarig: Kommunstyrelsen i samverkan med samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Återkoppling/uppföljning: Kommunstyrelsen

Stockholm Vatten och Avfalls svar

Stockholm Vatten och Avfall medverkar i dagsläget i stadens arbete med processer och verktyg för kompetensbaserad rekrytering. Bolaget medverkade i kravarbetet inför upphandlingen av den nya rekryteringsplattformen och ingår nu i den referensgrupp av användare som etablerats. Bolaget samarbetar även med andra aktörer på marknaden som är framstående inom kompetensbaserad rekrytering i syfte att förbättra och kvalitetssäkra de interna processerna och verktygen. Bland annat Rättviseförmedlingen har etablerats kontakt med i syfte att bli bättre på att ställa krav på ett kompetensbaserat och normkritiskt sätt. Bolaget ser fram emot en fortsatt vidareutveckling av den stadsgemensamma kompetensen inom området och bidrar gärna i detta.

Krister Schultz

VD

Stockholm Vatten och Avfa

Yttrande över remissen om Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm - Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Kommunstyrelsen har remitterat en lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete och förslag kring hur kommissionens arbete ska integreras i kommunkoncernens budgetarbete.

I rapporterna lyfts ett flertal olika aspekter för att nå kommunfullmäktiges mål om ett Stockholm för alla.

Avseende rapporten kring unga som varken arbetar eller studerar konstateras att det finns en dold potential för Stockholms arbetsmarknad i den gruppen. Samtidigt konstateras det också att i huvudsak fungerar Stockholms arbetsmarknad väl och att de flesta unga har goda möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Stokab har som syfte i enlighet med gällande ägardirektiv att stimulera en positiv utveckling i Stockholm genom att tillhandahålla en passiv neutral fiberinfrastruktur. Tillgången till operatörsberoende fiberinfrastruktur sänker kostnaderna för etablering av såväl stora som små företag och främjar därmed utvecklingen av näringslivet i Stockholm. Stokab sänker på så sätt transaktionskostnaderna i den regionala ekonomin och bidrar därmed till att arbetsmarknaden i sin helhet - för alla grupper, inklusive de som står längre från arbetsmarknaden - fungerar bättre.

Stokab bedömer att detta även fortsättningsvis är det mest effektiva sättet för bolaget att, genom sin verksamhet, främja ett inkluderande arbetsliv och sysselsättning hos grupper som står långt från arbetsmarknaden. Stokab är en renodlad beställarorganisation med ca 90 anställda och de anställda har en hög grad av specialisering. Bolaget sysselsätter åtminstone lika många personer genom upphandlade avtal med entreprenörer. I syfte att långsiktigt säkra tillgång till för Stokab nödvändig specialistkompetens på marknaden bidrar bolaget redan idag (bland annat genom avtalskonstruktion i gällande ramavtal) till att sänka trösklarna för entreprenörer att ta in ännu ej färdigutbildad arbetskraft som praktikanter eller anställda. Utgångspunkten för bolaget är, och måste alltid vara, att på ett ekonomiskt effektivt sätt säkra tillgången på specialistkompetens både långsiktigt och vid varje enskild upphandling.

Frågor som lyfts i andra rapporter avser bl.a. delaktighet och förmågan hos samhällsinstitutiner som bibliotek och hos skolorna i Stockholm att möta de utmaningar som ställs på dem. Vad gäller dessa frågor konstaterar Stokab att de medvetna satsningar som genomförts under en längre tid i att skapa en mycket god konnektivitet till såväl skolor som bibliotek skapar förutsättningar för att de verksamheterna ska kunna bedriva ett modernt arbete i syfte att nå de av kommunfullmäktige fastställda målen.

Avseende genomförandet av och rapporteringen kring de olika aktiviteterna föreslås att dessa ska integreras i den ordinarie budgetprocessen genom att rapporterna ska beaktas i samband med upprättande av budget för 2018. Stokab instämmer i att det bästa långsiktiga och därmed utifrån ett kommunkoncernperspektiv effektivaste förfarandet med rapporterna torde vara att integrera arbetet med dem i stadens ordinarie styr- och uppföljningsprocesser.

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

Remissvar ” Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm”

Stockholm Parkering mottog 2017-04-20 en underremiss från Stadshus AB gällande ”Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm”.

Stockholms stad har inrättat en kommission för ett socialt hållbart Stockholm i enlighet med beslut i stadens budget för 2015. I juni 2016 beslutade kommunfullmäktige om en strategi för genomförande av åtgärder framlagda av kommissionen. Stockholm Parkerings remissvar avser ungas etablering på arbetsmarknaden samt medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser.

Stockholm Parkering har valt att lämna följande synpunkter

- *Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmars etablering på arbetsmarknaden*

Stockholm Parkerings ambition utifrån bolagets förutsättningar, är att medverka till att öka ungdomars utveckling, delaktighet och egen försörjning. Satsningen på personer, i synnerhet ungdomar som uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska erbjudas anställningar inom staden i upp till ett år, så kallat Stockholmsjobb, kommer att intensifieras under 2017. Stockholm Parkering arbetar med att öka de riktade insatserna för grupper som står långt från arbetsmarknaden i enlighet med bilagan ”Dold potential”. Bolaget har i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen främst riktat insatserna till UVAS ungdomar. Ungdomarna som har placerats på bolaget har försetts med en egen handledare från egna organisationen för att öka förståelsen av bolagets verksamhet och integrering i arbete.

Bolaget vill dock framföra att om placeringarna ska medföra maximal nyttoeffekt, torde förberedelse samt matchning av kandidater intensifieras. Bolagets farhåga är annars att ungdomarna torde kunna uppleva ytterligare ett misslyckande i integreringen på arbetsmarknaden, samt eventuella missriktade resurser i bolagets verksamhet. Kan ungdomens arbetsinsats inte heller svara upp mot kraven för goda vitsord fyller inte heller bolagets insats något värde för att underlätta kommande anställningar. Bolaget anser även att det vore önskvärt med särredovisning av till exempel sjukfrånvaro för att lättare följa upp insatsernas effekt.

Stockholm Parkering har ett nära samarbete med stadsdelsnämnden i Rinkeby-Kista gällande sommarjobbade ungdomar. Bolagets ambition är att ungdomarnas första kontakt med arbetslivet ska vara en positiv och utvecklande erfarenhet.

- *Medborgare med mandat – dialog och delaktighet i Stockholms stad*

Bolagets arbete med att uppnå ett mer jämlikt deltagande i medborgardialoger, sker genom att bedriva ett nära samarbete medborgarna. Till exempel sker kontinuerliga informationsmöten med berörda medborgare under pågående byggprojekt. Ett exempel

på detta är bygget av P-hus Stigbergsgaraget där informationsmöten hölls vid fyra tillfällen; ett möte innan byggstart, två tillfällen under pågående byggnation samt ett vid invigningen av P-huset.

Stockholm Parkering medverkar i kommunfullmäktiges program för personer med funktionsnedsättning, Rådet för funktionshinder. Rådet har deltagit i en rad aktiviteter, bland annat att granska ett av bolagets nya projekt.

Dialog med medborgare sker även dagligen via bolagets kundservice. Bolagets kundservice erbjuder service på olika språk vilket torde gynna medborgarnas delaktighet. Personlig service på kundservice eller kontakt via telefon och e-post främjar för frågor och synpunkter som kan falla utanför den avsedda ramen för medborgardialogen. Bolaget kan därmed fånga upp medborgarnas engagemang och även de synpunkter och frågor som normalt faller utanför ramen och på så sätt skapa synergieffekter.

- *Staden där vi möts – arkitektur och kultur i det offentliga rummet*

Stockholm Parkering avlastar gatunätet och bidrar till en bättre stadsmiljö. När konkurrensen om gatuutrymmet ökar i staden kommer en större andel av medborgarnas parkering ske på tomtmark. Stockholm Parkerings underjordiska garage möjliggör för den frigjorda ytan att istället användas som levande stadsmiljö. Några exempel på bolagets underjordiska garage som frigjort yta för gröna parker, rekreation och kulturliv för stadens medborgare är Rådhusgaraget, P-hus Medborgarplatsen och P-hus S:t Eriksplan. Att tillhandahålla attraktiva parkeringsplatser som har hög nyttjandegrad bidrar till att stadens gatuutrymme används till platser som främjar möten mellan människor och bidrar till tryggare stadsmiljöer. Genom att finnas med tidigt i stadens planering bidrar bolaget med kunskap och blir en viktig intressent när det gäller parkering.

Råcksta P-hus som är byggt i direkt anslutning till tunnelbanan i Råcksta, är ett exempel på en modern och trygg anläggning i transparent material, utan trånga prång för att främja tryggheten i och området runt anläggningen. Arkitektoniskt väl gestaltade och innehållsrika offentliga stadsrum kan främja såväl social sammanhållning och trygghet, som en mer levande och attraktiv närmiljö för medborgare i hela staden.

Till Stockholms Stadshus AB
Remissvar ”Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm”

Kulturhuset Stadsteatern är en unik plats för kulturevenemang men också ett viktigt rum för samtal och reflektion kring samtiden och vår tids frågor. Ett brett spektrum av samtal, debatter, föreställningar, utställningar och evenemang i olika genrer pågår året runt i Kulturhuset Stadsteaterns verksamheter vid Sergels Torg, Parkteatern, i Skärholmen samt Vällingby.

Kommentar rörande rapporten ”Staden där vi möts - Arkitektur och kultur i det offentliga rummet”:

Kulturhuset Stadsteatern har under året 2016 framgångsrikt etablerat en ny scen i Vällingby vars verksamhet till stor del bygger på delaktighet och engagemang från lokalsamhället. Kulturhuset Stadsteatern Skärholmen har sedan nyinvigningen 2010 aktivt arbetat upp nära samarbeten med stadsdelen och kulturföreningar i närområdet. Från och med 2017 turnerar även Kretsteatern igen, med fokus på att erbjuda kultur i ytterstaden även under vinterhalvåret. Parkteatern turnerar hela sommaren med ett brett kulturutbud med många spelplatser i ytterstaden.

Vid sidan om detta så driver även Kulturhuset Stadsteatern verksamhet i city vid Sergels torg precis där många av Storstockholms invånare passerar dagligen. Att ha en stark närvaro centralt är lika viktigt som att ha ett aktivt och engagerat utbud i ytterstaden. Kulturhuset Stadsteatern ser inga motsättningar i detta utan snarare att det rent konkret stärker kvaliteten på kulturutbudet. Till exempel kan flera produktioner som repeteras fram centralt dyka upp på några av satellitscenerna eller gå på turné, på samma sätt kan produktioner från satelliterna dyka upp i city. Det är ett utbyte som stärker både verksamheten och medarbetarna, där den ökande kunskapen om olika publikgrupper och områden långsiktigt skapar ett bättre och mer relevant kulturutbud. Kulturhuset Stadsteatern anser att verksamheterna i ytterstaden ska fortsätta utvecklas, långsiktiga relationer med lokalsamhället ska skapas och vårdas. Det kräver lyhördhet, fokus och en långsiktig investering.

Kommentar gällande genomförande av åtgärderna A2.3.1, A.2.3.2 och A.2.3.3 i rapporten ”Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmares etablering på arbetsmarknaden”:

Kulturhuset Stadsteatern anser att bolaget till följd av den planerade, men ännu inte beslutade, renoveringen vid Sergels Torg står inför en omfattande omställning. Under senare delen av 2017 samt hela 2018 kommer vi planera för att driva temporär verksamhet under 1,5 år på i nuläget icke kända platser. Det gör att vi står inför 1,5 år som kräver stora omställningar. Då har vi mycket begränsade möjligheter att skapa förutsättningar för att bereda arbete för de grupper som på goda grunder är

prioriterade i nämnda dokument. När vi under andra halvan av 2020 återvänder till en mer permanent verksamhet är förutsättningarna betydligt bättre.

Stockholm 2017-04-26

Stockholms Stadsteater AB

Benny Fredriksson, VD

Lägesrapport av hållbarhetskommisionens arbete

Svar på remiss

Stockholm Business Regions förslag till beslut

Stockholm Business Region överlämnar följande tjänsteutlåtande som svar på remiss från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.

Ärendet anmäls som kontorsyttrande på styrelsens sammanträde den 19 september 2017.

Olle Zetterberg

Anna Gissler

Bakgrund

Stockholms stadshus AB har till Stockholm Business Region översänt remiss från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm.

Svar på remissen ska vara Stockholms stadshus AB tillhanda senast den 26 april 2017.

Ärendet

Ärendet utgör en lägesrapport från kommissionens arbete och redogör för de fyra delrapporter som kommissionen utarbetat under våren 2016. De behandlar hållbar skolutveckling, ungas etablering på arbetsmarknaden, medborgarnas inflytande i stadens beslutsprocesser och det offentliga rummets betydelse för en socialt hållbar samhällsutveckling.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Invest Stockholm.

Stockholm Business Regions bedömning och analys

Eftersom rapporterna i varierande grad berör olika nämnder och bolagsstyrelser har Stockholm Business Region i enlighet med stadsledningskontorets förslag valt att fokusera på rapporten *Dold potential – hinder och möjligheter för unga stockholmarnas etablering på arbetsmarknaden*.

Stockholm har ett starkt och kunskapsintensivt näringsliv vilket är tillväxtmotorn i den svenska ekonomin. Stockholm har även många nystartade, små, snabbväxande och innovativa företag. Det lockar välutbildad och kreativ arbetskraft vilket ger staden viktiga konkurrensfördelar och bidrar starkt till att Stockholm positionerat sig som världsledande inom vissa branscher. För att Stockholm ska fortsätta vara attraktivt krävs fortsatt god tillgång till kompetent arbetskraft och ett högkvalitativt utbildningsväsende. En välfungerande bostadsmarknad med brett utbud av upplåtelseformer är också en av de viktigaste utmaningarna på detta område.

Samtidigt som många kurvor pekar åt rätt håll ser även bolaget att några grupper, däribland unga utan fullständiga gymnasiebetyg, unga med utländsk bakgrund och unga med funktionsnedsättningar, har svårt att ta del av den tillväxt som nu sker. För att möta detta arbetar bolaget aktivt på många plan. Ur ett näringslivsperspektiv är kompetensbrist just nu det största tillväxthindret. Det handlar inte enbart om problem i matchningen mellan arbetsgivare och arbetstagare, utan även om arbetskraftens utbildningsnivå. I den arbetsmarknads- och tillväxtanalys, som dotterbolaget Invest Stockholm tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen tagit fram, ges bra förutsättningar för berörda aktörer inom staden att arbeta vidare för att möta det lokala näringslivet och dess arbetskraftsbehov. Rapporten tydliggör på ett bra sätt kompetens- och utbildningsbehovet per stadsdel och skapar konkreta samarbetsmöjligheter mellan stadsdelarnas näringslivssamordnare och jobbtorgens matchare i syfte att få fler stockholmare i arbete. Vidare är rapporten tänkt att användas för att nyttja skillnaderna i företagens kompetensbehov i Stockholms olika delar och strategiskt rikta rätt resurser till rätt område, utifrån företagets organisering, struktur och kompetensbehov. Identifieringen av, för staden och stadsdelarna, viktiga tillväxtföretag och branscher ger en bra möjlighet till vidare arbete med dessa parter för att ytterligare öka tillväxten. Det är också värdefullt att kunna se vilka företag och branscher som lokalt är på tillbakagång för att kunna fånga upp dessa och då det är möjligt sätta in insatser för att begränsa tillbakagången.

Invest Stockholm jobbar aktivt med investeringsfrämjande med sikte på kunskapsintensiva branscher. Samtidigt kan sägas att en kunskapsintensiv tekniktjänst i genomsnitt medför ytterligare tre till fyra tjänster inom servicesektorn. Det är därför viktigt att fortsätta arbetet med att få mer forskning och utveckling till Stockholmsregionen. Detta för att ytterligare kunna bredda och förstärka arbetsmarknaden.

Bolaget samarbetar även med arbetsmarknadsförvaltningen och har ett brett utbyte av erfarenheter och kompetens för att möta de utmaningar som kommissionen för fram. Samtidigt är det viktigt att Stockholm Business Region gör det som ligger i linje med bolagets kompetensområde.

Bolaget arbetar aktivt med att informera näringslivet om möjligheten med praktikplatser i de träffar som arrangeras med näringslivet. Samtidigt ska sägas att det finns en problematik med att de lokala företagen har blivit blivit approcherade angående praktikplatser vid ett flertal tillfällen. För att undvika att överutnyttja de kontakter vi har med näringslivet har Invest Stockholm tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen beslutat samordna kontakterna gällande kompetensutmaningarna och skapa förutsättningar för Jobbtorg och stadsdelarna att arbeta tillsammans med det lokala näringslivet. Detta arbete sker inom ramen för den arbetsmarknads- och tillväxtanalys som nämns ovan.

Åtgärd A2.1.1 Stärk elevernas kontakter med arbetsmarknad och arbetsliv.

Bolaget instämmer med att utvecklade kontakter mellan skola och arbetsliv är viktigt för att minska skolavhopp bland studie-omotiverade elever samt för att stärka nätverk och kunskap för att öka elevernas förmåga att bedöma valmöjligheter och konsekvenser för

en framtida arbetsmarknadsetablering. Arbetet med en gemensam bank för praktikplatser är viktigt att utreda liksom en utvecklad studie- och yrkesvägledning. För att kunna bidra till den utredning om arbetsmarknaden som föreslås ske i samarbete med fackliga organisationer och näringslivet, bland annat genom praktik, marknadsför Invest Stockholm möjligheten till praktikplatser för näringslivet i de sammanhang då de träffar näringslivet representanter. Bolaget kommer också att diskutera frågan vidare i sitt strategiska näringslivsarbete där bland annat Företagsgrupperna i Stockholm bjuds in för att diskutera kompetensutvecklingsfrågor tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen och Invest Stockholm.

Initiativet till samarbetet mellan Ung företagsamhet (UF) och Start-Up Stockholm är ett exempel på bolagets förmåga att hitta synergier mellan skola, entreprenörskap och företagande. Den drivkraft som finns hos skolungdomar måste enligt bolaget tas tillvara även efter det att engagerade skolungdomar avslutat sitt UF-projekt och där har Start-Up Stockholm möjlighet att aktivt gå in och stödja de ungdomar som vill omvandla och driva sina företag vidare även efter att UF-verksamheten avslutas. Tillsammans med Start-Up Stockholm och arbetsmarknadsförvaltningen drivs också projektet Summer Business Challenge för att få fler ungdomar intresserade av entreprenörskap.

Åtgärd A2.2.2 Utöka anpassade och riktade arbetsmarknads- och yrkesutbildningar. Bolaget har medverkat i arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att ta fram en partnerskapsmodell som innebär att förvaltningen ingår partnerskap med branschorganisationer som representerar branscher och näringslivsområden i regionen där det finns kompetensförsörjningsbehov.

Vikten av riktade utbildningar utifrån företagets behov är också en fråga som kommer att diskuteras i det strategiska näringslivsarbetet med stadens förvaltningar och företagareorganisationer. Både aspekterna med att tillgodose företagets behov av kompetens samt att bidra till att alla individers möjlighet till jobb är viktiga att diskutera.

Åtgärd A2.4.4 Utred behovet av stöd till arbetsgivare för rekrytering av särskilda målgrupper tillsammans med näringslivet.

En del av bolagets strategiska näringslivsarbete sker i samverkan med stadens centrala förvaltningar och företagareorganisationer. Möjlighet att diskutera behovet av stöd till arbetsgivare när det gäller rekrytering av särskilda målgrupper finns inom ramen för detta samarbete.

Åtgärd A2.3.1 Rikta sociala klausuler i upphandlingar till särskilt prioriterade grupper

Bolaget ser positivt på att staden arbetar aktivt, att via upphandlingar, få in prioriterade grupper på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsförvaltningen har i uppdrag att bistå i stadens arbete med att ställa krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder i upphandling och har under våren 2016 tecknat avtal med Trafikverket vilket innebär att förvaltningen kommer delta i Trafikverkets upphandlingar i Mälardalsregionen. Invest Stockholm bidrar till detta arbete genom att i sitt investeringsfrämjande arbete gällande infrastruktur samarbeta med arbetsmarknadsförvaltningen gällande större utländska investeringar/kontrakteringar i Stockholmsregionens infrastrukturprojekt.

Åtgärd 2.3.3 Främja kompetensbaserad rekrytering och motverka diskriminering vid rekrytering inom Stockholms stad.

Unga med funktionsnedsättning och unga utrikesfödda har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. En av anledningarna till detta är diskriminering och okunskap hos arbetsgivare angående exempelvis utländska utbildningar och funktionsnedsättningar. Stockholm Business Region arbetar aktivt med kompetensbaserad rekrytering. Arbetet

stärks och utvecklas i samverkan mellan Kommunstyrelsen, stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Stockholm Business Region ser att det är positivt att Stockholms stad är en inkluderande arbetsgivare som tar tillvara på den kompetens som finns. Bolaget ser det också som viktigt att staden är ett gott exempel för andra arbetsgivare genom att visa vilka möjligheter som finns kopplade till kompetensbaserad rekrytering. Staden, genom förslagsvis personalstrategiska avdelningen, borde kunna ta en mer framträdande roll på riktade arbetsmarknadsmässor för internationella talanger såsom nyanlända akademiker, internationella studenter och utländska akademiker.